

L'ESQUELLA

DE LA TORRATXA

BARCELONA, 30 DE JUNY DE 1911.

NÚM. 1696 ————— ANY XXXIII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims ————— Atrassats: 20

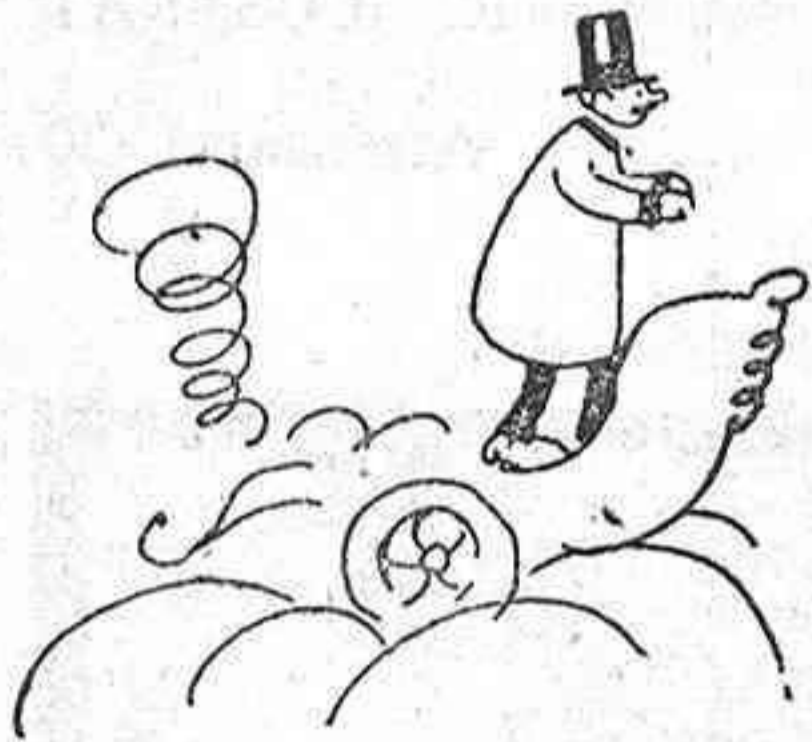
ADMIRADORA SINCERA

—Renoil... Renoil, a Burdeus!... Quina banda més admirable tenen, y quin vi més deliciós!...

Del jardí dels humoristes

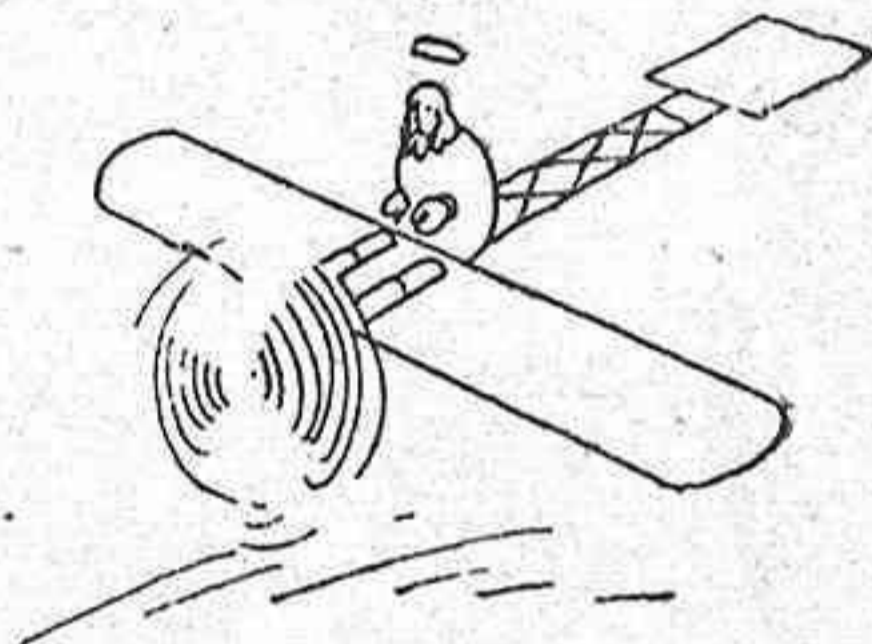
ELS PRECURSORS

Sense necessitat de recórrer a Ícar ni als demés personatges *volatils* de la mitologia pagana, y pera no moure'ns de la nostra, recordem que entre'ls primers homes que s'atreveriren a volar s'hi compta el profeta Elies...

An aquet, si l'haguessin deixat fer, ben segur que hauria inventat alguna mena d'autoplà-mobil; la prova es que ell va ser l'autor del cèlebre *carro de foc* llensat a través de l'espai.

Una altra volada molt notable y ben digna de contarse es aquella de Jesús mateix, quan deixà l'*hangar* del Sant Sepulcre, tirant per terra els soldats que'l custodiaven y elevantse vertiginosament en direcció a la *meta* del Paradís, desde quin punt descendí més tard, compareixent damunt del camp d'aviació ont l'esperaven els apostols, y *atterrissant* sens novetat després d'un magnífic *vol planer*.

D'aleshores ensà, els vols, en l'Iglesia Catòlica, no han sigut molts, que diguessim... Però encara's vola.

L'espectacle pot admirarse cada any pel mes d'Abril, en el Duomo de Milà, per la festa del Clau Sant.

Com es sapigut, dessota de l'altíssima cúpula d'aquella Catedral s'hi conserva un dels 518 claus que's guarden en diferents iglesies, y ab els quals segons asseguren textos, foren clavats a la creu les mans y els peus del Salvador. Cada any el clau baixa ab gran cerimonia y a sò de cants y música, entre espesses nuvolades de cotó fluix.

Fins entre el feminisme, l'aviació ha tingut les seves dignes precursoras en moltes santes, a les quals veiem portades damunt d'angelics biplans, y sobre tot en la propia Verge Maria, qui esdevingué cèlebre per la seva extraordinaria *ascensió*, fet que testimonien molts quadros religiosos, entre'ls quals recordem el *capo-lavoro* del Tizià.

Y ¿quí'ns diu a nosaltres que les repetides caigudes, que'ls continus accidents d'aviació no siguin causats per alguna topada d'invisibles aviadors celestials? Més d'una vegada els catòlics mateixos han sostingut grans discussions sobre l'*Ascensió* y els seus misteris. ¿Quí sab, doncs, si, disgustats per l'atreviment dels angelets mecànics d'avui, els clas-

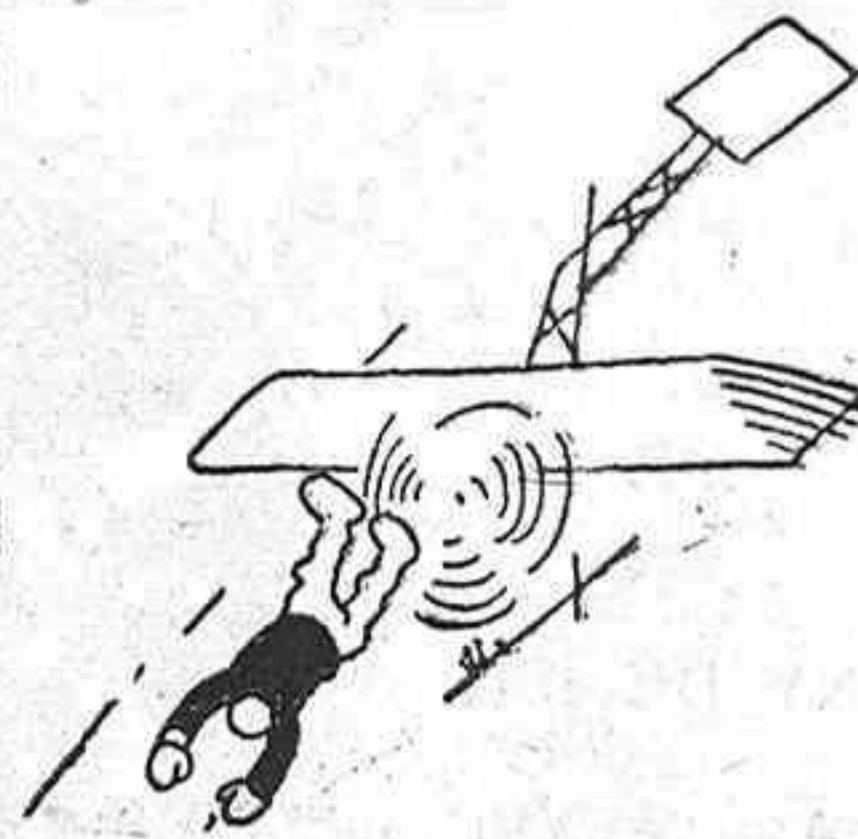
sics aviadors celestials, quan tenen a tret un modern aeroplà, l'embesteixen furiosament, cridant:—Ja n'hi ha prou ab la nostra, d'*Ascensió!*—y el precipiten violentament damunt la terra?

Es possible.

Perquè ja es vell això de que'ls sants no admeten competencies.

Y en el cel, que es a casa seva, menos.

GOLIARDO

L'ocasió

—Papà, ¿y el cornetí?... ¿Ja no se'n recorda?

—Sí, home, sí; no siguis impacient...

—Es que ja fa mitg any que m'ho diu això.

—No importa. Ja sabs lo que diu el ditxo: «A cada niño le llega su cornetín».—

Es clar que se'n recordava, en Ràfols, de la promesa que al seu fill li havia fet; però ¡són tan carots els cornetins una mica regulars!... Tres o quatre vegades, amoinat per les instancies del baillet, havia entrat en diferents magatzems d'instruments de música, y a tot arreu n'hi havien demanat un reguitzell de pessetes.

Per això, ben be contra la seva voluntat, feia passar ab raons a la pobre criatura. Y—ell ho reconeixia—era llàstima que no li comprés. Perquè disposició com la que pel cornetí tenia en Cintet no's veu gaires vegades. Totes les persones intel·ligents que l'havien sentit tocar en el cornetí de fira, regalo dels Reis, ho deien:

—Si aquet xicot tingués a la seva disposició un cornetí de debò, seria un fenomen. ¿Per què no n'hi compra un, senyor Ràfols?

—Ja li compraré, ja...—

Però no li comprava. Les pessetes, aquelles malefides centes pessetes que n'hi demanaven en tots els magatzems, li paralisaven l'acció.

Y cada vintiquatre hores era lo mateix:

—¿Y el cornetí, papà?

—Ja te'l compraré, home, ja te'l compraré!...

Un dia, la criada, servint el dinar, va deixar anar una frase.

—Ja sé de què fa el senyor d'aquí al costat...

—¿El veí nou?

—Sí. La portera m'ho ha dit. Es constructor d'instruments de vent.—

En Ràfols va mirar fixament a la minyona.

—¿N'està segura?

—La portera be m'ho ha dit.

—¿Quina classe d'instruments fa?...

—No ho sé. La portera no més ha dit això: de vent.

—Cintet,—digué en Ràfols, girantse al seu fill, que de nassos sobre el plat, menjava tranquilament, sense parar gaire atenció en la conversa:—Cintet, ara sí que tindras cornetí.

—¿De debò?
—A mi, al menos, m'ho sembla.

**

Aquell mateix dia, el bondadós pare truca a la porta del veí.

—Haurà de perdonar el meu atreviment, però, havent sapigut per la portera la professió a que vostè's dedica...

Amablement, el veí inclina el cap, com donant a entendre que està disposat a servir-lo. Y en Ràfols, animat per aquella carinyosa acullida, prossegueix:

—Jo soc el veí de l'altra part del replà. Y com que tinc un fill que demostra una gran afició per' aquestes coses, m'he dit: Aprofitem l'ocasió, que, tractantse de veïns, sempre't farà alguna diferència.

—Ja ho crec! Ab molt gust. ¿De quants metres el vol?—

En Ràfols, extranyat de la pregunta, obre desmesuradament els ulls.

—¿Que va a metres això?

—Naturalment! Cada metre de més, augmenta el preu de cinquanta pessetes.

—Però--diu en Ràfols, visiblement desorientat — ¿no construeix instruments de vent, vostè?

—No, instruments: molins de vent pera l'elevació d'aigua.

—¡Aaaah!...

TABERNARIA

**

A l'hora de dinar, en Cintet interroga al seu pare.

—¿Y el cornetí, papà?

—Ja'l tindras, home, ja'l tindras!...

MATIAS BONAFÉ

La pornografia y l'esperit català

(PERA'LS NOSTRES PURITANS)

Barcelona està avui sota una reacció de puritanisme. No hi val, com a compensació, aquell intent de *kermesse* contínua que s'ha feta al Parc, batejada ab el nom de Saturn, com

a reminiscencia vaga de saturnals. Barcelona se sent avui puritana.

Si ho mirembe, hi ha dos esperits que's disputen la nostra ciutat. L'un es l'esperit mediterrani, impregnat de classicisme, d'orientalisme, aura de Grecia, de Nàpols y de Roma. L'altre es l'esperit burgès, el de la riquesa acumulada després d'una vida de treball agotador, a l'ampar d'un sostre ben domestic y familiar, y d'una religiositat petita, heretada d'aquella pobre Catalunya de l'Edat Moderna, sotmesa a l'influencia inquisitorial d'una dinastia y d'una rassa fúnebres.

Així com Barcelona, de cada dia, s'allunya de la contemplació directa de la seva mar, també sofreix per moments l'eclipsi de la seva ànima mediterrania.

Madrid, desde Goya, ha sabut improvisarse una ànima alegre, contra la tradició dels segles de catolicisme negre. Però Barcelona, a pesar del seu renaixement actual, no ha pogut encara donarse un veritable ambient d'alegria. Es veritat que les inquietuts y els dies de dol han perpetuat a casa nostra la tragedia.

Però jo crec que hi ha aquí, además, una qüestió d'aptitud nadiua. El que ha pogut comparar, a seguit una de l'altra, les dues poblacions, Madrid y Barcelona, estableix involuntariament un paralel ben suggestiu entre les dues.

Barcelona es una urbs majestuosa. La grandesa es la seva principal nota. En el seu cor batega l'ànima inquieta de la

—No, nois, no... Jo no'n vui d'aiguarent, que si'n bevia'm tornaria petita.

—També fas cas dels *ditxos*, tu?... No te'ls escoltis, dòna; aquestes copes fa anys que'n beuen, y no's tornen ni xiques ni grosses.

Cosmòpolis actual. Ciutat de treball, trepada tota ella com una immensa nau de fàbrica. No sé quin pressentiment de les futures topades socials us hi sobta en plena via. Imaginantla com a dòna es una Marta, una *dòna de sa casa*, feinerera, seriosa, austera, púdica, la mirada sense somriure, el cos exuberant y fort.

Madrid es una urbs de gracia. Hi ha una alegria difusa en els seus passeigs, un content de vida facil, no guanyada a costa d'un treball agotador y d'una febre de creixensa esvalotada. No té magnificencia. No té la grandesa uniforme de Barcelona. No es *una*. Té la varietat pintoresca de la seva historia, que ha fet d'una pobre vila castellana la cort de dues dinasties. Com a *dòna* us recorda les damiseles esveltes

y lleugeres de les seves comedies clàssiques, y fins us diré que té la sexualitat atractívola d'una bella hetaira.

Per això Madrid es més artista, més boemia, y té, com els artistes, aqueixa inclinació nadiua a la dorada sensualitat. Els puritanismes no escauen a la vila de Goya; com les sàbies perversitats són sempre exòtiques en la ciutat d'en Gaudí...

Barcelona mostra en les seves multituds un predomini dels termes mitjos; d'aquelles burgesies propies de tota ciutat mercantil, crescuda al ritme dels telers. Madrid, ont apenes hi ha termes mitjos, barreja les notes extremes d'un luxe cortisà y d'una pobrissalla desoladora, com dues notes cridaires y vivíssimes d'una paleta.

Barcelona es un afany de treball. Madrid es un afany de

LA BANDADA

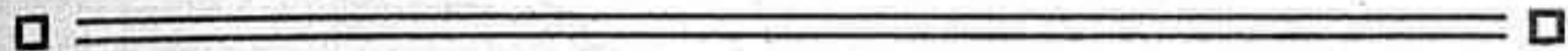
*Volveran las oscúras golondrinas
y els bisbes tornaran als seus bisbats...
però ¡ai! aquell projecte-Canalejas
se'n anirà a cà'n Taps!*

vida. Tal es l'impressió que'l contrast us fa veure ab tota forsa, veientles la una després de l'altra.

Barcelona, com a ciutat natural, que tot ho dèu a la propia energia, té un afany de treball que li ombreja un poc la tonalitat de vida. Madrid, com a ciutat artificial, que tot ho dèu a la propia representació, té un afany de vida que li daura fins la tonalitat del treball. Tal es l'impressió que'l contrast us fa notar ab tota forsa, veientles la una després de l'altra.

Y per això, en la nostra Barcelona, la sicalipsis, la pornografia, són extra-catalanes, són d'importació; d'importació francesa o castellana precisament.

GABRIEL ALOMAR

* * *

¿No t'agradaria, nena,
fè ab mi un concurs de petons?...
Assegudets cara a cara,
les boquetes ben aprop,
a una senyal convinguda,
donarem comens al joc.

En cada petó que'm fassis
pòsahi tu tot el teu cor;
jo, en els meus, ¿cal que t'ho diga,
si'm sé tan be la llissó,
que ja tinc a flor de llavis
tota una gerra d'arrop!

Perquè ab consciencia jutgi
quí besa millor dels dos,
ja que'ls coloms ne són mestres,
farem jurat a un colom...
Y, com a premi, el que guanyi,
pot fè'l jurat ab arròs.

MAYET

El Vivillo no té inventiva

Aquets dies s'ha parlat de la llibertat del *Vivillo* com d'un fet extraordinari.

La llegenda que envolta al bandoler famós ha adquirit novament, ab la seva lliberació, el caracter de palpitant actualitat, y tals coses s'han dit y repetit a proposit de la seva vida y miracles, que temptats estem de creure que se'ns obligarà y tot a llevarnos respectuosament el barret si fa la casualitat que'l *Vivillo* passi un dia pel costat nostre.

La llibertat del *Vivillo* no es, desgraciadament, més que provisional. Ara, que, com home experimentat y no cal dir que versat en les sinuositats del Codig, s'ha apressat a declarar que podem estar tranquils, y que en el cas, per altra part improbable, de que no logrés l'absolució del procés que li resta encara per fallar, no perxò tornaria a la celda de la presó, tota vegada que porta de reclusió preventiva complert més temps del que de condemna el fiscal li solicita.

Al donar compte de la seva sortida al carrer han dit els diaris que ha sigut el *Vivillo* objecte de totes les manifestacions de la pública curiositat. A visitar al *Vivillo*—afegeixen—hi han estat gran nombre de periodistes y particulars, tots els quals han fet vots per la seva rehabilitació. El bandoler ha expressat als visitants el seu agrament y la seva satisfacció per les sollicituts de que ha sigut objecte, sollicituts que d'home execrat, de reclòs

vulgar, li han permès passar a la categoria de ciutadà il·lustre aclamat pel poble.

Ab tot, no es el *Vivillo*, a lo que's veu, home que li agradi fer les coses a mitges. Lluny de donarse per satisfet ab haver despertat l'entusiasme popular, troba més aviat que falta a la seva rehabilitació quelcom de ressonant y definitiu; aspira—y el seu

UNA OBRA BENÈFICA A LA BARCELONETA

Dispensari medic gratuït de l'Ateneu Pi y Margall

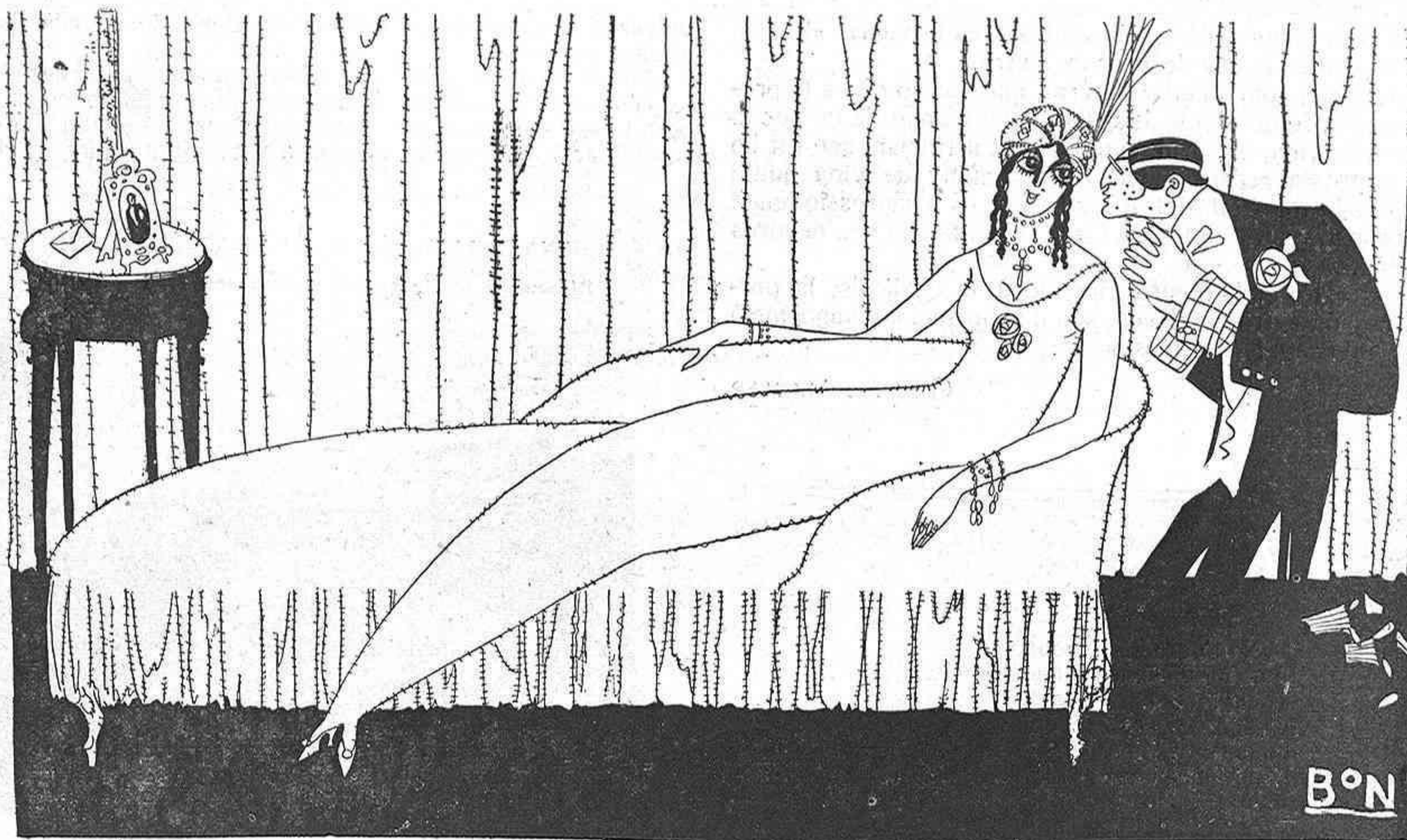
Laboratori y sala d'operacions.

Una cambra disposta pera l'assistencia.

Personal del Dispensari y Junta de l'Ateneu, el dia de l'inauguració.

LO DE LES MARQUES)

—Ja està al corrent ab el govern, vostè, senyoreta?
 —Jo, ab el govern? A què's refereix?
 —An aquets dos *encenedors* que té a la cara y que'm sembla que no han pagat l'impost.

SUFRAGI

—Y en quina iglesia les fa dir les misses per l'ànima de la seva senyora?
 —A la capella del Tibidabo. Com que es tan elevada, pel mateix preu, arribaran més aviat al cel.

desitg no pot esser més lloable—a la consagració de l'Espanya oficial. Vol que la reparació que se li deu alcansi els honors de cosa pública, y que li sigui otorgada ab tots els ets y uts, tal y com la seva deshonra's fabricà.

Pera obtenir una satisfacció en consonancia a les proporcions de l'agravi rebut, pensa el *Vivillo* anar a Madrid. Allà donarà l'home una tanda de conferencies encaminades a destruir l'erro en que, respecte del bandolerisme, estem quants, per no haver vist el món per un forat, solem donar als actes més senzills de la vida una interpretació y unes proporcions que estan molt lluny d'esser les verdaderes.

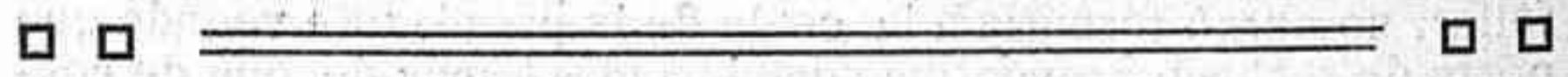
Els proposits del *Vivillo* han sigut—com la seva lliberació—comentats ab vivesa per la premsa. Desde el que jutja una temeritat lo que's proposa, al que sense reserves alaba l'actitut en que l'exbandoler s'ha colocat, pot dirse que hi ha opinions pera tots els gustos. Es la nostra la de que'l *Vivillo* fa santament en procurarse una pública satisfacció. En un país com aquest en que'ls aficionats a atracar el proxim són tants, y tan pocs els qui, com ell, tenen les agalles y el valor que's necessita pera, a l'encarrar el trabuc, donar la cara, fora una injusticia obligarlo a viure en l'oprobri.

Ara que, ab la mateixa llealtat ab que en aquet punt li donem la raó, hem de confessar el nostre desengany en lo que afecta a la falta d'inventiva, de que'l cordobès ilustre acaba de donar manifesta prova.

Realment, podia el *Vivillo* empescarse una cosa més nova que aquesta de parlar en public.

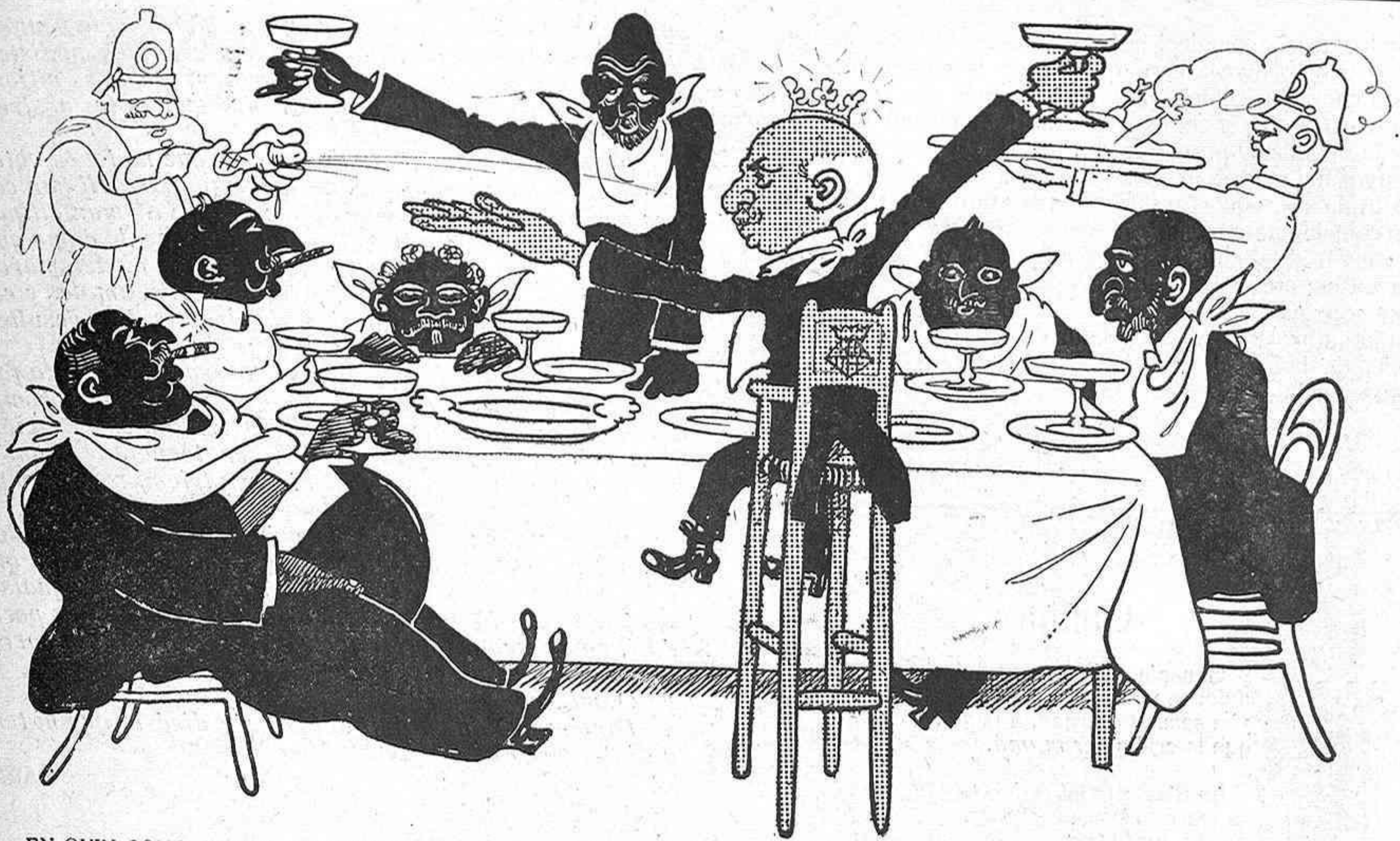
Perquè això de veure com el que roba dona encara conferencies, es aquí més vell que l'anar a peu.

Boy

ELS POUS DEL CEL

Enguany no podran exclamarse de la secada, els pagesos. No fa més que ploure. Aquell acostumat: «Doneunos agua, Senyor!», se converteix en un: «Prou, prou agua!» El gran cantí del cel està esquerdat y per tot arreu s'en va. Si això

EN QUIN CONCEPTE'LS TENEN ELS MADRILENYS

«El Ayuntamiento de Barcelona es una merienda de negros presidida por un mulato.»

dura, serà qüestió de fer pregaries y de treure el Sant Crist gros, no *ad petendam pluviam*, sinó pera que acabi d'un cop aquet llarguissim període de regnat del xafec.

L'aigua—la del cel, la de la mar, la de la terra,—es una cosa tan indispensable com simpàtica, tan util com bella. Ja s'ha fet be de nomenarla *element*, que es una de les categories més altes y més importants de la naturalesa. Però en tot hi ha d'haver mesura, y en l'aigua com en lo demás. El bon Dionís Puig, d'un quants mesos ensà, no s'entén de feina en la seva dinàmica atmosfèrica, ont tot són pertorbacions, depressions, bosses y segments tempestuosos. Per això no'ns expliquem que, totjust en aquestes humides circumstancies, dongui el nostre meteoroleg conferencies sobre la producció de la pluja artificial y proposi obrir pous al cel.

Y ara que la cosa s'ho porta, parlarem de la pluja ab tota franquesa, esperant que no's donarà ningú per agraviat. Nosaltres trobem que la pluja en sí es, en general, un fenomen digne de tota admiració y del major respecte. Té un prestigi de bellesa que'n podriem dir, si vostès volen, definitiu. La tempesta que's congria, la nuvolada negra com una boca de llop, l'enfosquiment de l'atmòsfera, el concert de bombo y redoblant de les tronades, els esclats de llum y els coets ziczaguejadors de llampecs y llamps, el feix de raigs d'aigua remorosa que surt del ventre estripat dels nuvols, el correr de recs y xaragalls, tot això es hermós, es imponent, es suggestiu, es, de vegades, grandíols. Però lo que resulta amoinador, y molestós, y fins direm intolerable es: primer, els petits rams d'aigua y el plovisqueig seguit, que no treuen cap a res y que sols serveixen pera destorbar forades, mullar l'indumentaria y fer correr als qui no's troben a soplug; y segon, els dies nuvolosos, grisos, sense sol, sense claror, que fan perdre l'humor y causen una vaga mandra.

Nosaltres som de parer que caldria suprimir aquestes dues coses. Ni rams curts, ni llarg plovisqueig, ni diades cobertes y feixugues. Quan hagi de caure aigua, que sigui de debò. Els nuvols haurien d'enllestir aviat la feina; un

NENES PRODIGIS

—Què voldras ser quan seras gran?... sastresa, planxadora, telefonista?...
—«Princesa... del dollar!»

pic haguessin complert la transcendental missió de regar y fecondar la mare terra que desde temps immemorial els està confiada, caldria que fugissin més que depressa, deixant altre cop el cel net, com un gran llensol blau després de la bogada, y permetent brillar al sol com a pare, rei y senyor del nostre sistema planetari.

Aquesta, aquesta tindria de ser la finalitat de la moderna ciencia meteorològica: donar a la terra tota l'aigua que li convé, ab el mínimum possible d'incomoditats, amoinos y excessos; posar aixetes al cel y imposar l'ordre als nuvols, que són una de les coses més desordenades y poc formals de la naturalesa. An això haurien d'encaminarse els esforços dels homes de ciencia com en Puig y no pas a obrir pous y més pous en el cel.

WIFRED

Cantars

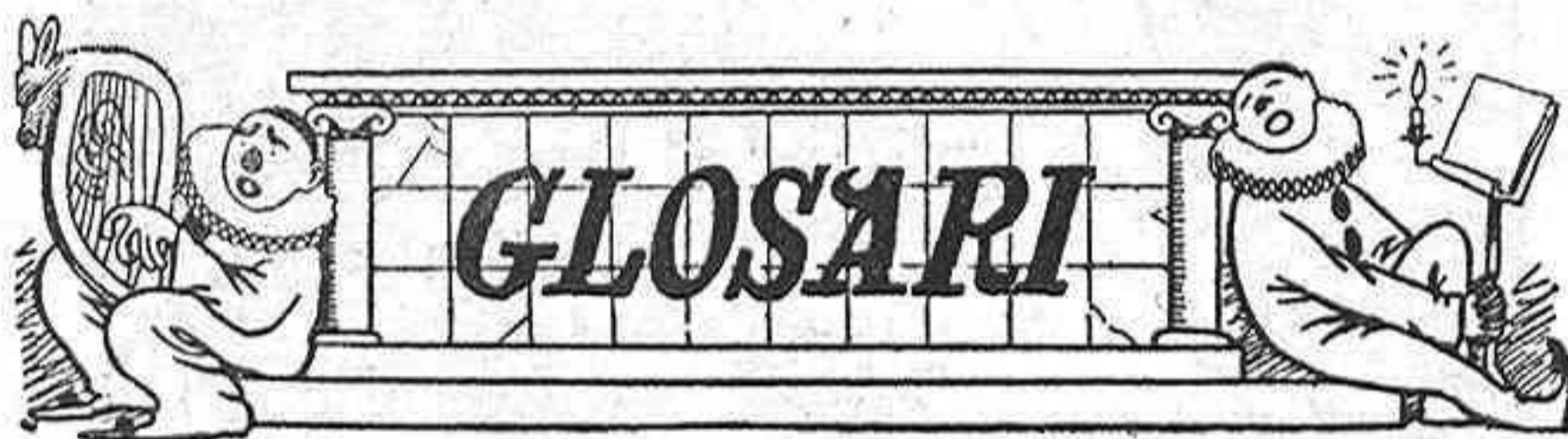
Ganapia, més que ganapia,
aviat te voldras casà,
y'm sembla extrany, a ta mare,
que la cridis per *mamá*.

La Rita, per mi està boja,
sa mare jo crec que ho es.
Nada, nada; no m'hi acosto,
perquè ab bojos no hi vull res.

La sogra, diu, no'm pot veure
perquè no vull treballar;
vegin si'n tindrà de *feina*
que la tinc de suportar.

La nineta que jo estimo
té una boca de pinyó;
sembla, quan me petoneja,
que refili un rossinyol.

S. ODREC

«EL SOMBRERO-EL SOMBRERO-EL SOMBRERO...»

¿Vostès se n'han fet ben'be carrec de lo que es un sombrero de senyora?... No?... Doncs, *fixinshi*; *fixinshi* ab una atenció ben concentrada, y veuran que aquesta temporada val la pena de passarhi els ulls.

Cap estiu com aquet la moda de barrets femenins ha donat un tan gran contingent de varietat anàrquica. Anarquia en els preus, anarquia en els colors, anarquia en les mides y en els tipos. Quins models, quins figurins y quines formes! N'hi han de cridaners, que's veuen de molt lluny, y n'hi han de tan modestos que ni de la vora's donen a conèixer. N'hi han de rasposos, de fins... «y fins n'hi han de mallorquins», que diria en Peio.

Els sombreros pera senyora!... Pobres armatostes, si no fos la gracia y la gentilesa del caparró que us aguanta!

Les modistes, ara, de qualsevol cosa'n fan un barret. Un cabasset cap-per-avall, un mocador de dida de casa rica, un tros d'estora ab quatre cintes, una lliga-cama

ample pera subjectar el monyo y tres cireres que pengen a un costat; de tot això'n diuen sombreros, les modistes d'avui dia, y per sombreros ho vènen, y, lo que es pitjor, per sombreros ho fan comprar als marits les nostres Eves enlluernades.

Hi han coses d'això de dur al cap que no tenen categoria ni hi ha ningú capas de determinarla. Hi han coses que no arriben a sombreros y passen de mantellina; n'hi han que valen menos que un mocador de cap o que un cèfiro y fan més efecte que un ultim model marca Paquin. Així tenim que tots, grossos y rics, amples y estrets, alts y baixos, estantissos y virolats, tots resulten una monada colocats al cimbori d'una xicoteta mona.

Y es que'ls fabricants de sombreros de senyora fan com els autors de sarsueletes del gènere sicaliptic; compten ab lo descomptat; aquells se valen d'un cap graciós, com aquets d'unes pantorrilles ben tornejades; uns y altres exploten el físic femení pera triomfar, y això no té merit.

Menos mal que les dones més bons caps-de-casa són les que gasten menos en barret. Que, si be es veritat que a la nena espiritual, bonica, elegant y graciosa qualsevol trasto li està be, per allò de que ella mateixa's porta l'oli, no es menos cert aquell ditxo: Diga'm quin barret portes y't diré qui ets.

O, millor:

Diga'm què dus a dalt del cap y't diré lo que hi tens a dintre.

XARAU

No val a deshonrar l'ofici

Al dir dels diaris, els valencians coneixen ja, a hores d'ara, tots els detalls relacionats ab la bomba que la vigilia del Corpus feu explosió prop de la Catedral, lo que ve a demostrar que, fóra de Barcelona, es, l'ofici de dinamiter, dels que no tenen salvació.

Dels informes aplegats per la policia y autoritats, se ve en coneixement de que era aquesta explosió la primera d'una serie ab que els seus autors pensaven obsequiar a Valencia.

Els valencians no estan per quèntos ni industries noves. Tampoc volen—al revés de nosaltres—portar estadístiques de certa mena. Perxò, indubtablement, ha sigut per lo que han dit que *nones* a la primera de cambi, sense ni pendre's la molestia de veure si de mica en mica acabaven per acostumarse al divertit *sport* de bomba y *tente tieso*.

Res. Que, excepció feta de Barcelona, es difícil que exploti una bomba sense que'ls autors de la malifeta caiguin en mans de l'autoritat.

En això de deixar escapar els bombistes y permetre que tranquilament vagin perfeccionantse en el seu ofici, pot dir-se que no tenim rival en el món.

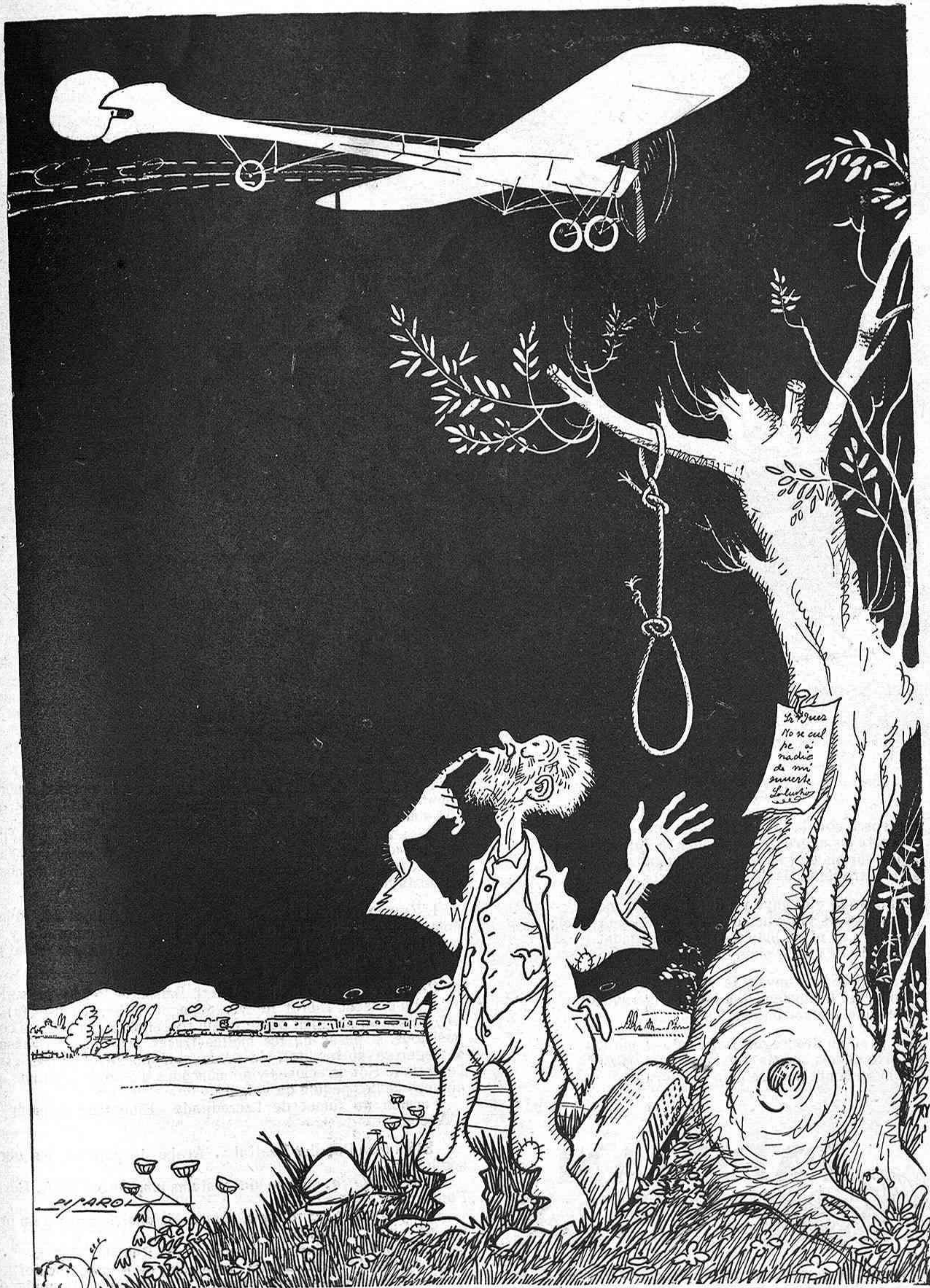
Per lo vist, no ho sab encara tothom. D'aquí que uns novatos desgraciats paguin actualment l'haver intentat a Valencia lo que sense compromís de cap mena podien haver fet a Barcelona.

Per imbecils y curts de gambals, s'han fet els dinamiters valencians dignes del més gran despreci davant de tota conciencia honrada.

S'han deixat enganjar, y això no fa bombista.

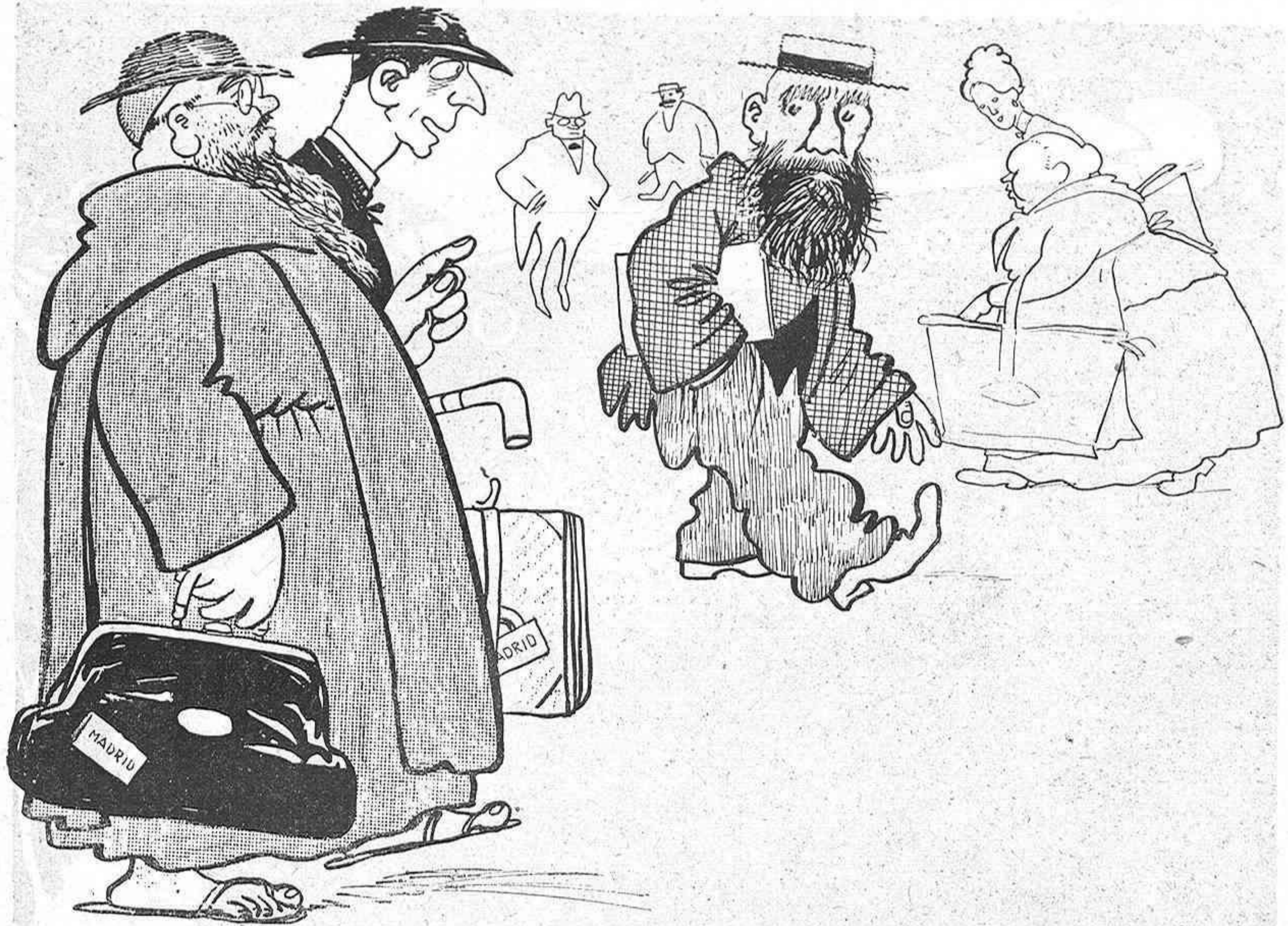
Aixís esperem que'ls ho faran entendre els seus col·legues barcelonins, enviantlos, ab la censura, la més completa de les desautorisacions.

JUST

PLANY D'UN SUICIDA

—Jo't pogués haver, remaleit!... Ab tu sí que tindria segura la mort... ab probabilitats de fer fortuna!

LA PLAGA D'AQUETS DIES

—Noi, sabs que'm fa molta por aquet tipo?... Té molt mala fatxa!
—Calla, home, que potser es un dels nostres disfressat.

Daguerreotip

Es fresca com la flor oberta a la rosada,
de plata els negres ulls ne tenen la llusor,
d'una auriola d'or sa testa n'es ruixada,
son rastre lluminós de vida té sentor.

La Marta té vint anys y's diu desenganyada
dels goigs de joventut, dels clams del sant amor;
no's mira an el cel blau alegre y extasiada,
les festes ne refuig si en elles hi ha claror.

La Marta té vint anys y fa vida de vella,
y ho fa tan tristament, tan be, que meravella;
dirieu que son cor batega lentament.

Mes jo só un descregut. Esguardo sa mirada,
me fixo en són somris y veig molt vagament
lluirhi un conte blau de noia enamorada.

LYSIES

VISIONS MEVES, poesies de Rafel Folch y Capdevila.—Si el senyor Folch, abans de posarse a escriure aquets versos, hagués tingut present la teoria d'en Maragall, segons la qual el poeta «no pot exteriorisar les emocions fins que aquestes, en-

joiades a punt de sortir al carrer, truquen a la porta del pensament», estic segur que ben poques o quasi cap de les estrofes del seu llibre haurien passat de l'estat de nebulosa.

Algunes composicions, no obstant, són ben sentides, y si l'autor hagués cuidat de suprimirne vulgaritats y incorreccions de forma, fins fora un llibre recomanable pera'ls esperits de nostra modesta burgesia.

L'EXMINISTRE.—Drama en tres actes, d'Antoni M. Muntanola. Fou estrenat al «Romea» en la passada temporada; y a la seva hora donarem el nostre judici favorable. Ha sigut editat per *La Escena Catalana*.

PERPINYANENQUES, per Albert Saisset.—Per lo que's desprèn del present llibret de versos, aquet Albert Saisset (a) *Un tal*, va ser un excelent poeta festiu rossellonés. Les seves composicions, a pesar de les moltes frases purament provensals, se llegeixen ab facilitat, de modo que qualsevol català'n treu l'entrellat. Són gracioses y no mancades d'enginy. Llàstima que algunes d'elles pequin de vulgars.

Formen un tomet de l'acreditada «Biblioteca Popular de L'Avenç».

«Biblioteca Popular Teatral.»—Acaba de publicar les obres següents:

Gent de platja, quadro de costums marineres, de A. Bori y Fontestà.

Don Joan de Serrallonga, drama en quatre actes y un proleg, de Víctor Balaguer.

A cà'l notari, sainet en un acte, de R. Ramon Vidales.

Al peu de la creu!, drama en un acte, de Ramon Escaler.

Servey d'amic, aixerida comedia d'en Salvador Bonavia, estrenada darrerament ab exit.

Entreacte y El ram de la passió.—Monolegs comics de l'Escaler y en Burgas, respectivament.

Prontuario indicador de Aguas minero-medicinales.—Follet anunciador publicat per la casa Serra Pamies.

Matinal.—Cansó catalana, música de l'acreditat mestre R. Genescà Ferrés, resident a Buenos Aires.

El Jurado.—Tenim a la vista el 1er. número d'aquet periodic quinzenal que ell mateix se titula Revista judicial d'Espanya. Li retornem el salut y li desitgem llarga vida.

SEPT SCIENCIES

TELÓ ENLAIRE

TÍVOLI.—Va debutar ab regular exit la companyia Gorgé-Vivas, formada ab elements de distints teatres y resultant un quadro bastant arrodonit, a pesar de lo qual dilluns va haverse de suspendre la funció, degut, segons sembla, a la delicada qüestió de les garrofes.

Podria ser que a hores d'ara la cosa s'hagués tornat a encarrilar, però el fet es que en el moment d'escriure les presents ratlles, dimars al matí, no anunciem les prempses cap espectacle al Tívoli.

Lo que fuere sonará, y de lo que soni ens en farem el corresponent eco.

NOVEDADES.—*La chocolaterita*, comedia vaudevillesca d'en Paul Gavault, ha sigut molt ben presentada per la companyia Guerrero. De l'obra no'n direm ni paraula, doncs ja ho ferem en són dia a l'estrenarse en francès. Es un d'aquells llibres en els quals, al voltant d'una acció inverossimil, s'hi apunten una serie de tipus retratats de mà mestra. La senyora Guerrero, que sent ja'l pes dels anys, no es l'artista més indicada pera aquet paper, d'una ingenuïtat extraordinaria. No obstant, se'n sortí tot lo airosament possible, molt ben ajudada pel seu marit senyor Mendoza, per en Thuiller y per en Mesejo.

La traducció ens semblà discreta, y la presentació cuidada. —Pera abans d'ahir, dimecres, tenien anunciada la famosa obra d'en Benelli *La cena de las burlas*, poema en 4 actes que ja coneixem en italià, gracies an en Novelli.

De l'interpretació que hi donen els actors castellans ja'ls ne faré un xavet la setmana que ve.

ELDORADO.—No som a temps, tampoc, de parlar de *La dona d'aigua*. Aquet poema liric català, lletra de don Joan Trias y Fàbregas, música de don Cassià Casademont degué estrenarse dimars y de la mateixa obra se n'havien de donar tres representacions més, corresponents a la nit del dimecres y, al dijous, tarda y nit.

Del resultat d'aquet noble intent ne donarem compte a la primera ocasió.

ORFEÓ GRACIENC.—La nit de Sant Pere tingué lloc un triat concert dedicat als socis, estrenantse les obres *La mare de Deu*, de Nicolau, *Oh, quin bon eco!*, de Roland de Lassus, y la *Marxa de Tannhäuser*, de Wagner.

De l'impressió d'aquesta solemnitat artística no'n podem donar, de moment, més detalls.

BELLES ARTS.—Gran exit de la Banda francesa y molts aplaudiments al seu director M. Barnier. Exit també gros y per segona vegada de l'Escola Coral de Terrassa y ovacions al mestre Llongueras.

TRAMVIES-ORQUESTES

—Hombres!... Al menos, tengan ustedes la consideració de tocar una marxa fúnebre!...

—Abans d'ahir degué tenir lloc la primera representació del *Somni oriental*, musicat per en Morera y escenografiat per l'Urgellès.

IMPERIO.—Acaba de debutar un notable transformista, en Lopretti. Molts diuen que es el veritable rival d'en Frègoli. Cert es que presenta esplèndidament els tipus y que fa gala d'una lleugeresa que sorprèn.

L. L. L.

ESQUELLOTS

VAIA unes ganes de gastar embuts!

«L'arquitecte municipal—diu un diari—ha donat informe sobre les Atraccions del Park. En opinió del senyor Falqués, la índole delicada dels mecanismes y la facilitat ab que pot haverhi desgracies fan necessari que hi hagi allí, nit y dia, un facultatiu competent.»

Però, senyor Falqués, ¿tan difícil es anomenar les coses ab el seu verdader nom?

Lo que vostè vol dir en el seu informe es, *lisa y llanamente*, això:

Que a la dreta de les Atraccions del Park s'hi ha de posar una casa de socorro.

Y que a l'esquerra hi estaria d'allò més be un petit cementiri.

□

LA cansó de sempre. Diumenge, a la tarda, a Gracia, un automòbil embesteix a dues criatures que atravessaven el carrer de Salmerón.

El públic, indignat davant l'atropell, quina en fa? En un altre país s'hauria acontentat ab detenir al conductor o pèndreli el número. El nostre, no. El nostre volcà el cotxe y hi calà foc.

Ferse la justícia un mateix no està be, y menos convertir els automòbils en *autos de fe*; però mentres els abusos, per part dels automobilistes, se repeteixen y les autoritats no posin *freno* a la seva vertiginosa febre,

de fets com aquet de Gracia
ne veurem més, per desgracia.

□

VEIAM què diu aquesta instancia que hi ha al damunt de la taula de l'Ajuntament:

«El concejal senyor Fernández Valdés solicita una llicència de dos mesos.»

¡Concedida, concedida!

Encara que la vulgui de quatre.

A un senyor que al Municipi no hi ha fet mai res, seria una tremenda injustícia negarli el descans.

□

UN diari:

«Digamos con el vate catalán, el malogrado Clavé:

«Noche magnífica,
noche sin par
es la verbena
del buen San Juan.»

En Clavé, desde la tomba:

—Demano la paraula pera rebutjar la paternitat dels versos

que m'atribueix en *Tarugata*. Lo que jo en realitat vareig escriure es lo següent:

«Noche magnífica,
noche sin par,
bella es la víspera
del buen San Juan.»

¿Ho tindrà present, pera lo successiu, el desconsiderat autor de la mixtificació?

□

ALS claustres de la nostra Catedral s'hi ha inaugurat un «Monument als Martirs».

A la festa hi assistí, entre altres personatges, el per dos conceptes excelentíssim Mariano.

Ara, si vostès me pregunten: ¿An això dels «Martirs» hi va anar el tal senyor, com a patriota, com a arcalde, o com a marqués?... No ho sé.

Me sembla, com a *mártir*.

□

QUINES coses s'escriuen!...

Pera donar idea de la generació que la verbena de Sant Joan va fer llençar al carrer, un colega apunta el dato de que, solament a la plassa d'Armes del Park, s'hi varen reunir més de 40.000 ànimes.

Però vingui'm aquí, sant cristià...

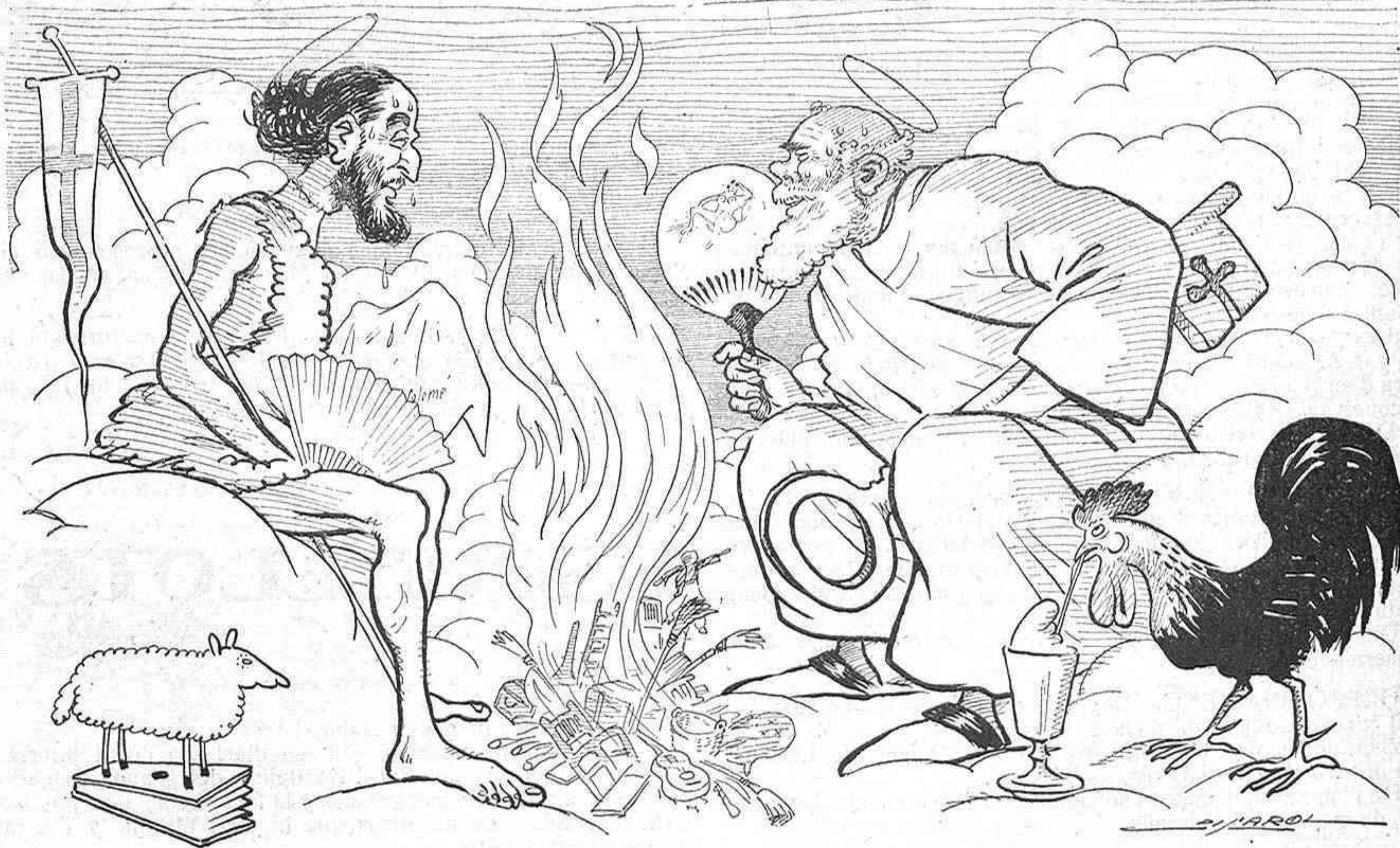
Si encara, ab tota certesa, no se sab si l'ànima existeix o no existeix, ¿còm s'atreveix vostè a assegurar que, tan sols al Park, varen reunirsenhi, el divendres, més de 40.000?...

—Qui diu ànimes, diu contribuents—
contestarà, potsè, el citat diari.

—Lavors, res. Queda el dubte persistent y queda retirat el comentari.

□

A un delegat de policia que anava a agafar a tres *amigos de lo ageno*, desde un balcó de la casa aont els tres socis s'ha-

GENT SANTA

—Tant mateix, Joan, el que'ns va col·locar al calendari va ser ben talòs!
—Y tal, Pere!... ¿Vès per què no'ns posaven a l'hivern, si, aixís com aixís, ens havien de fer focs!

vien refugiat li varen tirar un adoquí, que si's descuida l'estabella.

Ja ho havíem sentit a dir que enguany s'havia vist caure pedres de tamany increïble, però de segur que aquesta es la que bat el *record*.

□

VEIG que'l director dels Tramvies, senyor Foronda, destina cincantes pessetes a l'adquisició d'obres d'art de l'Exposició.

Y fa una tonteria, al meu entendre.

Ab unes quantes pessetes més, y ben regatejat an en Clarà, tenia una esculptureta pera un panteó: un angelet tocant la trompeta del Judici Final.

Pera'l panteó de les seves víctimes.

□

GAZETILLA de la nit de Sant Joan:

«Al passeig de l'Industria, un nen que's divertia tirant petardos va desgraciarse la mà dreta.

»El nen té sis anys.»

Y els seus pares ¿quants ne deuen tenir?

Perquè mirin que es precis tenirne ben pocs pera permetre que un criatura de sis corri la pólvora com un askari del sultà del Marroc o un lerroquista en dia d'aplec...

□

S'anuncia la subasta pera la conducció del correu a cavall, en cotxe o en automobil, entre Artés y Prats de Llusanès, per 55 pessetes.

Si aquestes 55 pessetes són cada dia, no'ns sembla el servei del tot mal pagat.

Ara, si són cada any...

□

A Roma s'hi celebrarà, aviat, un congrés de muts.

Comentant aquesta nova, deien dos fulanos a cà la Ciutat: —L'Ajuntament hi hauria d'enviar an en Guñalons. Entre muts potser apendria a callar.

—Home, no es pas dels que xerra més.

—No; però lo poc que diu ho esguerra.

□

HOLA!...

Acaben d'assegurarnos que'l Governador civil ha adquirit un automobil.

Senyor Portela, ¿sab quins són els seus devers, quan, muntat en el nou veicol, vagi per aquets carrers de Deu?

—Sí, senyor. Primer: correr forsa. Segon: no donar cap importancia a la vida dels vianants. Y tercer: en cas de malmetre'n algun, redoblar la marxa y escorrer ben depressa el bulto pera evitar compromisos.

—Molt bel... No necessita res més pera ser un automobilista dels que per aquí s'estilen.

Ja pot anar sol.

□

RELATANT les festes de la coronació del rei d'Inglaterra, celebrades últimament a Londres, diu un diari:

«En els hospitals han sigut auxiliades 88 persones de les que presenciaven el pas del corteig oficial.»

Y considerant, sens dubte, que la xifra dels ferits es molt petita, anyadeix, tot satisfet:

«Com se veu, els accidents han sigut escassos.»

En efecte.

Més n'hi va haver quan el terremoto de Messina.

Y en els dos dies de la batalla de Mukden.

Y durant tot el període del darrer còlera de Bombay.

□

L'amo del cafè del Park havia sollicitat de l'Ajuntament el tenir obert l'establiment durant les nits estiuques, y aixís, de passada, feia poca o molta competència al «Saturn».

Però li ha sigut denegada la petició ¿mai dirien per què?

Perquè'l mano fa temps que no paga al Municipi el cànon estipulat en el contracte.

Vetaquí perquè vol obrir de nits!

Pera posar a les seves *felonias* l'aggravant de *nocturnitat*.

□

GENT PREVISORA

—Un seguro de vida?... Pera quant temps el vol?
—Pera mentres durin les atraccions del Park.

—Però ¿ont van tan ben proveits?
—Ont vol que anem?... A divertirnos un ratet ab això del «Saturno».

PARROQUIANS DE BELLES ARTS

—Y a què ve, ara, que fassin aquestes coses orientals?
—A res, senyoreta. Se veu que'n Pirozzini vol fer la competència als Banys.

PERQUÈ la ciutat de Córdoba va rebre ab els brassos oberts als cadets d'infanteria que temps enrera varen anarhi, li ha sigut concedit el títol de *Muy hospitalaria*.

Se'ns ocorreix una idea:

¿Per què a Barcelona no se li concedeix el títol de *Muy paciente*, o potser encara millor, *Pacientísima*?

¡Mirin que aguantar els Ajuntaments que d'un quant temps an aquesta part ve aguantant!...

□

EN Miranius, als postres d'un dinar:

—Escolta, *mamatta*: ¿que'm donaras una altra galeta, després d'aquesta que m'has dat?

—Per què ho vols saber?

—Perquè, si acas, aquesta me la menjaria més a poc a poc...

SOLUCIONS als darrers Trencapics

A la Xarada I: *Casaca*.—A la Xarada II: *Avell*.—A la Xarada III: *Pipa*.—A l'Anagrama I: *Llanas-Llansà*.—A la targeta: *La Campana de Gracia*.—A la Conversa: *Sogra*.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDIC HUMORÍSTIC IL·L·STRAT

Administració y Redacció:

Llibreria Espanyola,
Rambla del Mitg, núm. 20
BARCELONA

Preus de subscripció:

Fòra de Barcelona,
cada trimestre:

Espanya, 3 ptes. - Extranjer, 5

Número solt: 10 centims — Atrassats: 20

Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20
Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

DEMÀ DISSABTE

1 DE JULIOL

dia 1 de Juliol

NÚMERO EXTRAORDINARI

Número doble del

popular setmanari

LA CAMPANA DE GRACIA

Congrés Eucaristic — 8 planes, 10 centims

Les cent millors poesies

de la llengua catalana

triades per E. MOLINÉ Y BRASÉS

Preu: UNA pesseta

Edició de 25 exemplars en paper Japó, Pessetes 15

Edició de 75 exemplars en paper de fil, Pessetes 6

LOS REMANSOS DEL CREPÚSCULO, por F. Villaespesa	Ptas. 3'50
DESAMOR (novela de perversión), por J. M. Carretero	» 3'50
MELANCOLÍA, por Luis Bonafoux	» 4
ROMANCERO JUDÍO-ESPAÑOL, por R. Gil	» 5
LUCHAS SECRETAS, por S. Luque	» 3'50
EL DEMONIO DE LA VOLUPTUOSIDAD, por Alberto Insúa.	» 3'50

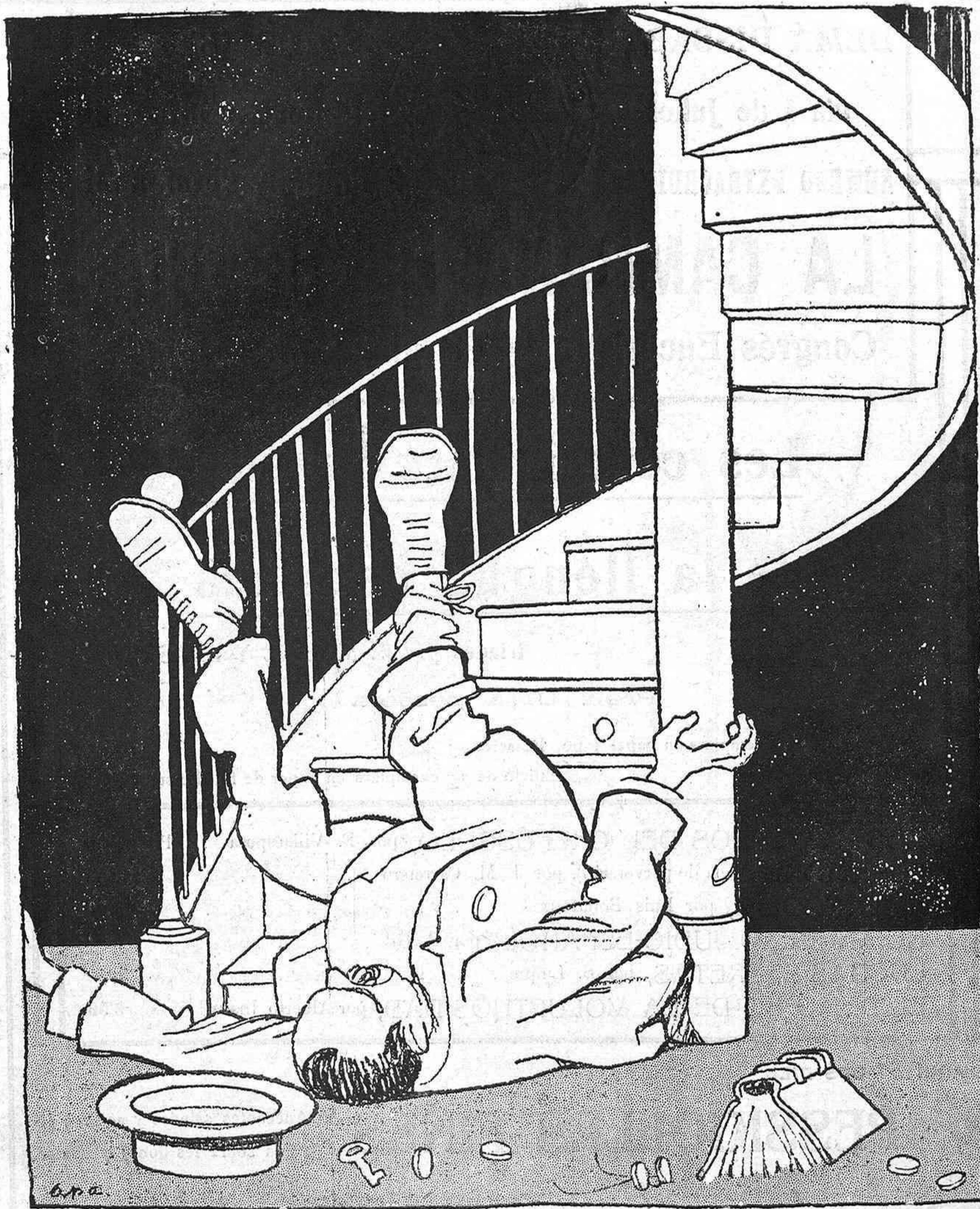
D'AQUÍ A POCOS DIES

PESSIGOLLES FINES

Anècdotes salades y acudits picants sobre les dones y l'amor.

Valdrà 2 ralets

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, ademés, un ral per a certificar. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

AFORÍSTICA POPULAR

Pel Juliol, ni d'ona... ni escala de caragol.